

Hana Wiedermannová zachraňuje nedonošená miminka a říká, že bez naděje to nejde

vlasta.kafe.cz, 10. 8. 2020

Pohybujete se mezi radostnými a bolestnými okamžiky života a smrti. Jak důležitá je při tom naděje?

Všem rodičům říkám, že naděje umírá poslední. Vždycky musíte věřit, že to dobře dopadne. I děti, kde to fakt nevypadá dobře, vás mohou mile překvapit. Třeba miminko s nálezem na mozku, který ale není tak závažný, aby nepřežilo, vyroste v dítě jen lehce postižené, které klinicky vypadá dobře. Na druhé straně můžete mít dítě plně donošené a zdravé, u kterého se později vyvine dětská mozková obrna – a vy nevíte proč. Vývoj dítěte je opravdu zázrak! Víte, nelíbí se mi kult dokonalosti – všichni mají pocit, že musí být krásní a dokonalí. Když někdo kulhá, neznamena to, že něco jiného je u něj špatně. Může se to stát a nikdy nevíte, kdy vám. Každé dítě, které dělá rodičům radost, stálo za to zachránit.

Kdybyste kouzelný proutek měla, co byste v neonatologii změnila k lepšímu?

Asi pomoc maminkám nedonošených miminek, které už mají doma děti. Aby se jim o ně někdo staral, zatímco budou s novorozencem v nemocnici. Medicína je na top úrovni a řada lékařů jede na vlastní dluh, protože je to pro ně srdcovka. Ale máma se nemůže rozčtvrtit, když má doma tři starší děti a muž musí chodit do práce, aby je uživil. V tom by měl systém rodinám institucionálně pomáhat. Existují sice nadace, které to dělají, ale není to standard. To je prostě vůči mámám, které chtějí být se svým nedonošeným dítětem, nespravedlivé.

Čtete také

Glosa Renaty Kalenské o tom, proč nevěří horoskopům

Začínala jste na dětském oddělení. Prý jste tehdy neměla odvalu jít rovnou k novorozencům.

Když jsme na lékařské fakultě měli stáž na pediatrii, novorozenci pro nás byli tabu. Nepustili nás k nim kvůli riziku infekce, mohli jsme se maximálně podívat přes sklo. Už tehdy jsem měla k té profesi respekt. Po nástupu na dětské oddělení jsem si říkala, že se musím nejdřív naučit normální pediatrii – musím zvládnout větší děti, pak „střední“, pak kojence a pak teprve novorozence. U těch úplně malinkých nedonošených jsem si tenkrát říkala: „Na to teď ještě nemám.“ Náhoda tomu chtěla, že jsem se k nim dostala už po roce a čtvrt, což bylo samozřejmě dobře. I když mě neonatologie moc baví, respekt z ní mám stále. Zdaleka netvrdím, že už umím všechno. Vždycky se objeví nějaké dítě a vy si překvapeně říkáte: „To není možné!“

Předáváte to svým studentům na lékařské fakultě?

Respekt a pokora k medicíně je velice důležitá. Vždy může přijít něco, s čím jste se ještě nesetkali. Jsou například metabolické poruchy, které u dětí uvidíte jednou za svůj profesní život. Proto nemůžete chodit do práce jako king, který ví vše. Také se snažím naučit studenty, aby respektovali zkušenější kolegy. Naše práce je náročná hlavně psychicky. Rodiče očekávají narození donošeného zdravého miminka, ale něco se stane a žena porodí dítě, které není podle jejich představ. Přijde vlna otázek a emocí. „Proč my?“ „Kdo udělal co špatně?“ To, co denně prožíváte s rodiči, je extrémně náročné a psychicky vás to může semlít. Měla jsem v týmu už atestované lékařky, které odešly s tím, že tu zátěž už dál nezvládnou.

Čtete také

11 nejčastějších chyb v komunikaci: Jak se jim vyhnout

Jak to zvládáte vy?

Musíte se naučit relaxovat tak, že na práci vůbec nemyslíte. Naučila jsem se to díky týmu lidí, které mám za sebou a kteří drží při sobě. Když nejsem v práci a úplně vypnu, oni tam jsou a dělají to skvěle. Bez kolektivu dobrých a semknutých doktorů toho totiž moc neuděláte. No a můj velký relax jsou knihy, sport – i když jsem spíš turista než běžec –, procházky se psem a hlavně zahrada. Když mám potřebu vypnout mozek, tak zanořím ruce do hlíny. A to jsem si před dvaceti lety myslela, že tohle mě nikdy bavit nebude, natož hodně.

O lékařském kolektivu se dá mluvit i v souvislosti s vaší rodinou. Váš tatínek, dědeček, pradědeček jsou či byli doktoři...

Ještě jste zapomněla na tatínkovy bratry, moji maminku, moji sestru, jejího manžela a jejich dvě děti, co už studují medicínu.

Můžete mi říct, o čem se bavíte na rodinných akcích?

Když ještě žila babička, která se s dědečkem seznámila v třicátých letech a byla vždycky „paní doktorová“, říkala: „Ježkovy voči, o čem se to pořád bavíte?!“ Protože samozřejmě pořád řešíme medicínu. Tatínek hodně prožívá, že jeho dvě vnučky, mé neteře, studují taky medicínu, a vždycky se jich ptá, co už umí a co se zrovna učí... U nás je ta linie prostě přímočará.

Vy sama děti nemáte. Můžeme o tom mluvit?

Můžeme.

Jak přijímáte, že jste bezdětná?

Naše velká rodina drží hodně pospolu, bydlíme blízko a sestra má dvě děti, takže je to pro mě jednodušší. Ne že by mě nemrzelo, že nemám vlastní děti. Bylo by pokrytecké to tvrdit. Zpracovala jsem si to ale vnitřně tak, že mi prostě nebylo dáno, a netrápím se tím. Když žena není rodič, neznamená to, že ve svém životě udělala něco špatně. Řekla jsem si: „Ok, tak nevychovám dvě vlastní děti a můj život bude o něčem jiném.“

Čtete také

Jste ve stresu? Kašlete na jedničkářku ve vás a začnete být lehkomyšlná!

Třeba o tom, že se tu denně staráte o padesát miminek, které vás potřebují.

Ano. Můj hluboký obdiv má samozřejmě každá žena, která má děti a vychovává je, protože to v dnešní době není vůbec jednoduché. Mám na oddělení spoustu excelentních lékařek matek, které musí rodinu skloubit s prací a službami. Snažím se jim to co nejvíce usnadnit, když potřebují náhle paragraf nebo děti někam zavézt. Bohužel se medicína stává feminizovanou – až sedmdesát procent studujících tvoří ženy.

Jak mám rozumět vašemu „bohužel“?

Podle mě některé obory nejsou pro ženu, která má děti, úplně ty pravé. V žádném případě nechci nikoho urazit, ale třeba žena ortoped – když si představím, jak se dělá totální endoprotéza, myslím si, že by ji měl dělat spíše muž. Být lékařkou se službami v nemocnici také není pro matku od dětí úplně jednoduché. Vidím to na oddělení dnes a denně a jsem strašně ráda, že to moje lékařky zvládají. Ale obecně si myslím, že by naše profese měla být genderově vyváženější.

Čím si vysvětlujete, že na lékařských fakultách převažují studentky?

Nevím, jak v jiných zemích, ale podle časopisu České lékařské komory je to stejné na téměř všech lékařských fakultách v republice. Svou roli hraje zřejmě nedostatek volného času při takové práci a finanční ohodnocení, které bohužel není takové jako v jiných oborech. Když jsem končila medicínu, měla jsem spoustu spolužáků, kteří chtěli dělat ortopedii, gynekologii, chirurgii... Teď už je to jiné.

Čtete také

Špatné vzpomínky: Má smysl je rozebírat a vracet se k nim?

Vy máte svůj obor hodně ráda, že?

Neonatologie je nádherný obor! Mám ho strašně ráda. Ani si neumím představit, že bych dělala něco jiného. Na druhou stranu, nikdy neříkej nikdy... Není nic horšího, než když dělá lékař obor, který ho nebaví. Bohužel spousta lékařů velmi rychle vyhoří, což se ale může stát každému a kdykoli. Já si zatím vyhořelá nepřipadám.

Nový pavilon Péče o matku a dítě v Ostravě funguje rok. V čem vám usnadnil práci a zlepšil péči o novorozence?

Především jsme otevřeli novou stanicí intermediární péče, kde leží maminky se svými nedonošenými dětmi, což je to nejdůležitější. Zvýšili jsme pro ně počet lůžek, a uvolnili tak kapacitu intenzivní péče. Díky tomu jsme ženy, kterým hrozil předčasný porod, nemuseli kvůli nedostatku místa překládat do jiných perinatologických center. Tuhle akci jsme loni udělali snad jednou na rozdíl od minulých let, kdy se příjem rodiček musel častokrát zastavit, protože prostě nebylo volné místo ani přístroje. Zároveň máme navíc pokoj pro dvě maminky, které mají dítě v závažném stavu na novorozenecké jipce a jsou zdaleka, takže nemůžou dojíždět. Za dětmi mohou kdykoli přijít. Mají právo být se svými dětmi a vítáme, když tam chtějí být pořád.

Je posilování rané vazby mezi matkou a jejím nedonošeným miminkem světový trend?

Určitě! Řada mezinárodních studií prokázala, že děti narozené třeba už ve 25. týdnu, které jsou s maminkou od začátku a po celou dobu, mají daleko lepší začlenění do běžného života než děti, které bez matky „strádají“. Nechci ale, aby to vyznělo, že s nimi matka být nechce. Někdy nemůže, musí se vrátit domů k ostatním dětem, jak jsme o tom mluvily. Některá evropská i americká zařízení poskytují už jen tento typ péče – na jipkách mají pokoje, kde leží máma s extrémně nezralým dítětem 24 hodin denně a pečují o něj společně se sestřičkou a lékaři.

Neonatologii se věnujete více než patnáct let. Když se ohlédnete zpět, je současná péče asi splněným snem...

To každopádně, i když toho máme před sebou ještě hodně. Ale s dobou před patnácti dvaceti lety se to srovnat ani nedá! Tehdy byly striktně dané návštěvy od tří do pěti, maminky musely za dětmi dojíždět... Neonatologie jako obor má obrovskou výhodu – jde extrémně rychle dopředu a ty obrovské kroky vidíte i na těch dětech.

Velkým krokem vpřed by byla i banka mateřského mléka, o jejíž vznik v Ostravě usilujete.

Měla by být v každé porodnici, ale není. U nás je jen sběrna, kde máme darované mléko od maminek, které u nás leží a mají ho nadbytek. To znamená, že od žen zvenku ho vykupovat nemůžeme. Samozřejmě odkup mléka není jednoduchý, ženy i jejich odstříkané mléko se musí nejprve vyšetřit. Ale třeba Polsko je v tomto směru úžasné – mají tam asi devadesát mléčných bank. Když vidím ty tečky na mapě, je mi do pláče, protože u nás jsou tyto banky jen dvě – v Praze a Hradci Králové. A to je škoda, protože u nezralých dětí je mateřské mléko téměř nezastupitelné.

HANA WIEDERMANNOVÁ (* 1975)

Primářka neonatologického oddělení ve Fakultní nemocnici Ostrava.

Na oddělení pracuje 18 let, tři roky ho vede.

Vystudovala Lékařskou fakultu Masarykovy univerzity v Brně.

Na Lékařské fakultě Ostravské univerzity vyučuje budoucí doktory i záchranáře.

Narodila se v Karviné, žije v Dolní Lutyni na Karvinsku.

Ve volném čase čte, chodí ven se psem a hlavně zahradníčí.

Autor: Hana Halfarová

Zdroj: <https://www.vlasta.cz/clanek/hana-wiedermannova-bez-nadeje-by-to-neslo-20250525.html>